

УДК 372.881.1

Устименко О. М.,

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри методики викладання іноземних мов й інформаційно-комунікаційних технологій,
Київський національний лінгвістичний університет,
ustymenko@knlu.kyiv.ua

ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ У ПРОЕКТНОМУ НАВЧАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ І КУЛЬТУР УЧНІВ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

У цій публікації обґрунтовано методичну відповідність педагогічної проектної технології сучасним вимогам українського освітнього простору щодо впровадження розвивального навчання та оцінювання його результатів у вітчизняних закладах загальної середньої освіти. Крім того, у статті надано характеристику підсумкового контролю в проектному навчанні іноземних мов і культур школярів. Описано функції, форми, суб'єкти, об'єкти, критерії, інструменти і засоби контролю та оцінювання результатів іншомовного проектування. Наведено англомовні приклади різних інструментів підсумкового оцінювання результатів іншомовної проектної діяльності учнів.

Ключові слова: проектне навчання; школярі; іншомовна проектна діяльність; підсумковий контроль; система оцінювання; суб'єкти, об'єкти, критерії, інструменти, засоби оцінювання.

Устименко О. М.,

кандидат педагогических наук, доцент,
доцент кафедры методики преподавания иностранных языков и информационно-коммуникационных технологий,
Киевский национальный лингвистический университет,
ustymenko@knlu.kyiv.ua

ИТОГОВЫЙ КОНТРОЛЬ В ПРОЕКТНОМ ОБУЧЕНИИ ИНОСТРАННЫМ ЯЗЫКАМ И КУЛЬТУРАМ УЧАЩИХСЯ ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЙ

В данной публикации обосновано методическое соответствие педагогической проектной технологии современным требованиям украинской образовательной среды по внедрению развивающего обучения и оценивания его результатов в отечественных общеобразовательных учреждениях. Кроме того, в статье дается характеристика итогового контроля в проектном обучении иностранным языкам и культурам школьников. Описываются функции, формы, субъекты, объекты, критерии, инструменты и средства контроля и оценивания результатов иноязычного проектирования. Приведены англоязычные примеры разных инструментов оценивания результатов иноязычной проектной деятельности учащихся.

Ключевые слова: проектное обучение; школьники; иноязычная проектная деятельность; итоговый контроль; система оценивания; субъекты, объекты, критерии, инструменты, средства оценивания.

Ustymenko, Olga,

PhD in Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Foreign Language Teaching
Methods, Information and Communication Technologies,
Kyiv National Linguistic University,
ustymenko@knlu.kyiv.ua

SUMMATIVE ASSESSMENT OF GENERAL EDUCATION SECONDARY SCHOOL PUPILS' PERFORMANCE OUTCOMES OF THEIR FOREIGN LANGUAGE PROJECT-BASED LEARNING

In recent Ukrainian state documents on general secondary school educational policy, there was stated the shift from traditional learning technologies to developmental, pupil-centered educational technologies that raise the responsibility of pupils for their learning outcomes. Thus, in the draft state standard of primary general education (2017), project-based learning (PBL) is determined as one of the key educational strategies which build pupils' cross-cutting skills. PBL involves the use of creative, problem-based, research, group, interactive, presentational, reflective, and other teaching methods, and hence, can provide the formation and development of pupils' 21st century skills. Unfortunately, the practical experience of PBL in Ukrainian general secondary and higher education institutions today demonstrates limitations of the traditional grading system of pupils' and students' performance. In view of this, there is a high necessity to create and implement a new assessment framework that would allow pupils to become really active participants not only in the process of foreign language PBL, but also in evaluating their performance outcomes. It should be a system of assessment that would really involve pupils in evaluation activities, form their self and peer assessment skills. Teachers, in their turn, should pay more attention, first of all, to the process of forming learners' foreign language personalities which cannot be merely graded. The aim of this article is to substantiate the methodological relevance of PBL to the present requirements of the Ukrainian educational system to implement a pupil-centered education at secondary schools. Also, another purpose of this work is to give an overall description of summative assessment of pupils' performance outcomes of their foreign language PBL. To achieve the purposes stated, there were used such theoretical research methods as scrutiny, analysis, selection, comparison of certain aspects, features, characteristics, and phenomena of the issue under consideration, induction and deduction, generalization, systematization, etc. Thus, the issue of summative assessment of pupils' foreign language PBL outcomes was considered in this article. The functions, forms, subjects, objects, criteria, instruments, and tools of summative assessment of pupils' performance outcomes of their foreign language PBL were outlined. Several examples of the assessment instruments to evaluate different PBL assessment objects were given. The prospects of further research studies are concerned with implementing foreign language PBL in Ukrainian general education secondary schools,

publishing foreign language PBL course books for pupils, and creating an appropriate PBL performance assessment framework. In this regard, mastering foreign language PBL by Ukrainian teachers and methodological training of tertiary students majoring in foreign language teaching to apply PBL at general education secondary schools, seem to be the mounting questions nowadays.

Key words: *foreign language PBL; general education secondary school pupils; summative assessment of PBL outcomes; PBL performance assessment system; subjects, objects, criteria, instruments, tools of PBL performance assessment.*

Постановка проблеми. Як відомо, в нових українських державних документах зі шкільної освіти говориться про зміни цілей, змісту, методів і форм навчання та виховання особистості третього тисячоліття. Зокрема, зафіксовано перехід від традиційних до інноваційних технологій розвивального, концентрованого на учневі (student-centered), навчання, які мають особистісно орієнтований характер і підвищують відповідальність школярів за свої навчальні результати. Так, у Законі України про освіту (2017) та в проєкті Державного стандарту початкової загальної освіти (2017) проєктне навчання і проєктно-дослідницька діяльність учнів визначаються провідними, а з-поміж інших «наскрізних умінь» [1; 2] називаються такі «вміння 21-го століття» («the 4Cs of 21st century skills») [6], як критично мислити (critical thinking skills), спілкуватися (communication skills), співпрацювати (collaboration skills), творити (creativity skills).

Отже, останні зміни вітчизняних освітніх парадигм зумовлюють необхідність формування в учнів *проєктної компетентності*. Інноваційна проєктна технологія, яка передбачає використання цілої сукупності творчих, проблемних, пошукових, дослідницьких, групових, інтерактивних, презентативних, рефлексивних та інших методів і прийомів навчання, завдяки своїм дидактичним властивостям, цілком здатна забезпечити формування проєктної компетентності школярів та розвиток у них практичних умінь 21-го століття. Саме тому проєктну технологію вже не можна розглядати як додатковий або факультативний метод навчання – вміння ефективно її застосувати є невід’ємним складником професійної методичної компетентності сучасного вчителя іноземної мови і культури (ІМіК).

На жаль, сьогодні практичне використання проєктної технології навчання ІМіК у закладах загальної середньої та вищої освіти ускладнюється обмеженою традиційною нормативною системою оцінювання проєктної діяльності учнів і студентів. Закономірно постає питання переосмислення поняття системи контролю та оцінювання навчальних досягнень, створення нової системи, яка б дозволила школяру та студенту стати активним учасником не лише процесу проєктного навчання, але й оцінювання результатів

своєї проєктної роботи. Це має бути модернізована критеріальна, рейтингова система контролю, яка б дійсно включала учня і студента в оцінювальну діяльність, формувала в них вміння само- та взаємооцінювання. Об’єктами оцінювання в такій системі контролю повинні виступати не лише предметна, але й метапредметна особистісна проєктна діяльність школярів та студентів. Необхідні зміни і доповнення в освітній галузі мають бути втілені в нових навчальних програмах, модернізації традиційних та широкому застосуванні інноваційних педагогічних технологій, змінах форм, критеріїв, інструментів, засобів контролю та оцінювання навчальної успішності, змінах у системі позанавчальної діяльності, яка підтримує освітній процес.

Оскільки протиріччя між потребою українського суспільства в особистості з новими якостями, здатної до самостійного керування власною діяльністю і поведінкою, та поки що обмеженими можливостями задоволення цієї потреби в умовах вітчизняної шкільної освіти; між гострим попитом на розвивальне, особистісно орієнтоване навчання та застосуванням традиційно-нормативного підходу до оцінювання; між потребою школярів бути дійсно суб’єктами навчальної діяльності і тим, що на практиці контрольно-оцінювальна діяльність досі передбачає суб’єктом лише вчителя; між необхідністю здійснення учнями саморегуляції своєї навчально-пізнавальної діяльності на основі рефлексивного само- та взаємоконтролю і відсутністю механізмів підготовки школярів і вчителів до цього виду діяльності є значними, проблема розробки технології контролю та оцінювання, яка б орієнтувалася не просто на розвиток учнів, але й на формування в них *практичних навичок і вмінь*, є надзвичайно *актуальною*.

На наш погляд, система контролю та оцінювання в проєктному навчанні, зокрема ІМіК, цілком адекватна вищеназваним завданням та успішно інтегрується в класно-урочний освітній процес, про що свідчить сучасний зарубіжний досвід. За характером **проєктне навчання** є *розвивальним, особистісно орієнтованим, суб’єкт-суб’єктним, міждисциплінарним навчанням*. **Іншомовна проєктна діяльність** учнів є *творчою навчально-пізнавальною іншомовною комунікативною діяльністю, проблемною за формою подання навчального матеріалу, практичною за способом його використання, інтелектуально навантаженою за змістом і самостійною за характером здобуття знань, формування навичок та розвитку вмінь і стратегій*. У проєктному навчанні головним є *процес* проєктування як процес оволодіння необхідними знаннями, навичками, вміннями, стратегіями, а не конкретний продукт проєктної діяльності, тому оцінювання в проєктному навчанні орієнтоване не на фактичний результат, а, насамперед, на процес навчання, а саме на його *якість*.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Окремі питання контролю та оцінювання проектної діяльності школярів і студентів досліджувалися Е. Г. Арванітопуло, М. Ю. Бухаркіною, І. В. Дубко, О. В. Кіршовою, Н. Ф. Коряковцевою, Н. Ю. Пахомовою, Л. І. Палаєвою, Є. С. Полат, М. А. Ступницькою, Я. В. Тараскіною, В. В. Тітовою, І. Д. Чечель, І. М. Шелавіною, G. H. Beckett, S. Boss, W. Emer, S. Estaire, A. Finch, D. L. Fried-Booth, S. Gaer, S. Haines, J. H. Helm, T. Hutchinson, L. G. Katz, J. Krauss, M. Legutke, K.-D. Lenzen, R. Ribé, T. Slater, F. Stoller, H. Thomas, N. Vidal, J. Zanyn та іншими вченими. Дослідники розглядали з різних точок зору такі аспекти, як об'єкти, критерії, інструменти оцінювання проектних досягнень учнів і студентів. Однак вивченню системи контролю як цілісного механізму оцінювання іншомовної проектної діяльності школярів, який складається з багатьох компонентів і чинників, все ще приділяється незначна увага.

Мета статті. У нашій публікації в попередньому числі науково-методичного журналу «Іноземні мови» [4] ми почали розглядати це питання, а саме: подали загальну характеристику контролю в проектному навчанні ІМіК, визначили функції, види і форми контролю, а також суб'єкти, об'єкти, критерії, інструментарій та засоби оцінювання іншомовної проектної діяльності школярів, навели приклади інструментів поточного контролю. Всі складники системи контролю та оцінювання в проектному навчанні ІМіК учнів закладів загальної середньої освіти (ЗЗСО) ми презентували в інтегрованій схемі [4, с. 21]. Наразі ми звернемося до підсумкового контролю і приділимо особливу увагу інструментарію підсумкового оцінювання іншомовної проектної діяльності школярів, що, власне, і є метою цієї статті.

Виклад основного матеріалу дослідження. Підсумковий контроль іншомовного проектування має багато спільних рис із поточним контролем. Він так само орієнтований на встановлення зворотного зв'язку з учнями та на розвиток їхніх здатностей і здібностей. Підсумкове оцінювання іншомовного проектного навчання є неформальним, формівно-розвивальним, описовим, рейтинговим, що й зумовлює використання не традиційних шкільних оцінок, а різних рефлексивно-аналітичних інструментів оцінювання, які сприяють розвитку в школярів важливих рефлексивних умінь, їхньої навчальної автономії.

Система підсумкового контролю та оцінювання іншомовної проектної діяльності школярів є сукупністю суб'єктів, об'єктів, критеріїв, параметрів, інструментів і засобів прогнозування, спостереження, аналізу, діагностування, коригування, управління та оцінювання *кінцевих результатів* проектного навчання ІМіК.

Суб'єктами підсумкового контролю та оцінювання в проектному навчанні є *вчитель, учні та інші (треті) особи*. Вчитель оцінює результати самостійної поза-класної роботи школярів – презентацію результатів проектної діяльності, її продукт, класну роботу учнів під час виконання проектних завдань у груповій взаємодії, особистий внесок кожного учня в груповий проект, сукупний результат діяльності проектного колективу. Школярі аналізують та оцінюють результати проектної діяльності, як власні, так і інших учасників проектного процесу. Крім того, в оцінюванні кінцевих результатів беруть участь зовнішні «експерти»: інші вчителі, учні паралельних, старших класів, члени шкільних органів самоврядування, запрошені гості, батьки. Школярі та інші особи можуть оцінювати діяльність вчителя, а саме: як він мотивував учнів, взаємодіяв з ними, наскільки враховував їхні інтереси, нахили, психологічний стан, як спланував, організував, реалізував, координував процес учнівського самостійного проектування, наскільки вдало використовував методи, технології, прийоми, засоби навчання, наскільки чіткі та зрозумілі були його інструкції, наскільки ефективною була процедура поточного і підсумкового контролю та оцінювання іншомовної проектної діяльності [5, с. 37].

Об'єктами підсумкового оцінювання, так само як і поточного, виступають *діяльність учнів, діяльність учителя, зміст проектного навчання ІМіК, кінцевий продукт іншомовної проектної діяльності* школярів. Обов'язково беруться до уваги *не лише мовні та мовленнєві, але й позамовні чинники* (наприклад, навчально-стратегічні вміння учнів, уміння групової взаємодії, внесок до колективної проектної роботи тощо).

Критерії підсумкового оцінювання *діяльності учнів та її кінцевого продукту, діяльності вчителя і змісту проектного навчання ІМіК* схожі з критеріями поточного оцінювання цих об'єктів, які були названі у вищезгаданій публікації [4, с. 5–6]. Усі критерії оцінювання обговорюються або розробляються разом з учнями на початку проектування, оскільки школярі є активними учасниками не лише процесу проектного навчання, але й контролю та оцінювання його результатів.

Інструменти підсумкового оцінювання проектного навчання ІМіК визначаються його метою, типом проекту, віковими особливостями учнів ЗЗСО, ступенем розвитку їхньої автономії, рефлексивних умінь. Використані інструменти підсумкового контролю своєї іншомовної проектної діяльності учень збирає в проектний портфель, який може бути електронним (цифровим).

До інструментів підсумкового оцінювання іншомовної проектної діяльності школярів належать комунікативні та ігрові завдання, лінгводидактичні тести, розроблені самими школярами контрольні завдання

та матеріали різного характеру, усні доповіді та письмові звіти, колективні обговорення з учителем, групові та класні дебати, опитувальники, анкети, оцінювальні холистичні та аналітичні шкали [4, с. 10] для вчителя, учнів, запрошених осіб, проектні профілі учнів, опитувальники і шкали оцінювання учнями діяльності вчителя, щоденники або журнали спостере-

жень і самоспостережень учителя та ін. Наведемо англійські приклади *рефлексивно-аналітичних інструментів* підсумкового контролю деяких об'єктів оцінювання іншомовного проектування.

Приклади 1–6. Шкали оцінювання вчителем окремих кінцевих продуктів іншомовної проектної діяльності учнів.

Аналітична шкала оцінювання індивідуальної усної презентації результатів проектного навчання

Presentation rubric (7)

Assess your student's presentation using this rubric.

Name _____

Criteria	1	2	3	4	Total
Organization	Audience cannot understand presentation because there is no sequence of information.	Audience has difficulty following presentation because student jumps around.	Student presents information in logical sequence which audience can follow.	Student presents information in logical, interesting sequence which audience can follow.	
Subject knowledge	Student does not have grasp of information; student cannot answer questions about subject.	Student is uncomfortable with information and is able to answer only rudimentary questions.	Student is at ease with expected answers to all questions, but fails to elaborate.	Student demonstrates full knowledge (more than required) by answering all class questions with explanations and elaboration.	
Graphics	Student uses superfluous graphics or no graphics.	Student occasionally uses graphics that rarely support text and presentation.	Student's graphics relate to text and presentation.	Student's graphics explain and reinforce screen text and presentation.	
Mechanics	Student's presentation has four or more spelling errors and/or grammatical errors.	Presentation has three misspellings and/or grammatical errors.	Presentation has no more than two misspellings and/or grammatical errors.	Presentation has no misspellings or grammatical errors.	
Eye contact	Student reads all of report with no eye contact.	Student occasionally uses eye contact, but still reads most of report.	Student maintains eye contact most of the time but frequently returns to notes.	Student maintains eye contact with audience, seldom returning to notes.	
Elocution	Student mumbles, incorrectly pronounces terms, and speaks too quietly for students in the back of class to hear.	Student's voice is low. Student incorrectly pronounces terms. Audience members have difficulty hearing presentation.	Student's voice is clear. Student pronounces most words correctly. Most audience members can hear presentation.	Student uses a clear voice and correct, precise pronunciation of terms so that all audience members can hear presentation.	
Total points:					

Аналітична шкала оцінювання Power Point презентації

Power Point presentation rubric (8)

Assess your student's Power Point presentation using this rubric.

Criteria	Exemplary	Proficient	Partially proficient	Unsatisfactory	Points
Research and note taking	3 points	2 points	1 point	0 points	___/3
	Note cards indicate you accurately researched a variety of information sources, recorded and interpreted significant facts, meaningful graphics, accurate sounds and evaluated alternative points of view.	Note cards show you recorded relevant information from multiple sources of information, evaluated and synthesized relevant information.	Note cards show you misinterpreted statements, graphics and questions and failed to identify relevant arguments.	Note cards show you recorded information from four or less resources, did not find graphics or sounds, and ignored alternative points of view.	
Pre-production planning - storyboard	3 points	2 points	1 point	0 points	___/3
	The storyboard illustrates the slide presentation structure with thumbnail sketches of each slide including: title of slide, text, background color, placement & size of graphic, fonts - color, size, type for text and headings,	The thumbnail sketches on the storyboard include titles and text for each slide and are in sequential order.	The thumbnail sketches on the storyboard are not in a logical sequence and have incomplete information.	There a very few thumbnail sketches on the storyboard and do not provide an overview of the presentation.	

	hyperlinks (list URLs of any site linked from the slide), narration text, and audio files (if any). All slides are numbered, and there is a logical sequence to the presentation.				
Introduction	3 points The introduction presents the overall topic and draws the audience into the presentation with compelling questions or by relating to the audience's interests or goals.	2 points The introduction is clear and coherent and relates to the topic.	1 point The introduction shows some structure but does not create a strong sense of what is to follow. May be overly detailed or incomplete and is somewhat appealing to the audience.	0 points The introduction does not orient the audience to what will follow. The sequencing is unclear and does not appear interesting or relevant to the audience.	___/3
Content	3 points The content is written clearly and concisely with a logical progression of ideas and supporting information. The project includes motivating questions and advanced organizers. The project gives the audience a clear sense of the main idea. Information is accurate, current and comes mainly from primary sources.	2 points The content is written with a logical progression of ideas and supporting information. Includes persuasive information from reliable sources.	1 point The content is vague in conveying a point of view and does not create a strong sense of purpose. Includes some persuasive information with few facts. Some of the information may not seem to fit. Sources used appear unreliable.	0 points The content lacks a clear point of view and logical sequence of information. Includes little persuasive information and only one or two facts about the topic. Information is incomplete, out of date and/or incorrect. Sequencing of ideas is unclear.	___/3
Text	3 points The fonts are easy to read and point size varies appropriately for headings and text. Use of italics, bold, and indentations enhances readability. Text is appropriate in length for the target audience and to the point. The background and colors enhance the readability of text.	2 points Sometimes the fonts are easy to read, but in a few places the use of fonts, italics, bold, long paragraphs, color or busy background detracts and does not enhance readability.	1 point Overall readability is difficult with lengthy paragraphs, too many different fonts, dark or busy background, overuse of bold or lack of appropriate indentations of text.	0 points The text is extremely difficult to read with long blocks of text and small point size of fonts, inappropriate contrasting colors, poor use of headings, subheadings, indentations, or bold formatting.	___/3
Layout	3 points The layout is visually pleasing and contributes to the overall message with appropriate use of headings, subheadings and white space.	2 points The layout uses horizontal and vertical white space appropriately.	1 point The layout shows some structure, but appears cluttered and busy or distracting with large gaps of white space or uses a distracting background.	0 points The layout is cluttered, confusing, and does not use spacing, headings and subheadings to enhance the readability.	___/3
Citations	3 points Sources of information are properly cited and the audience can determine the credibility and authority of the information presented. All sources of information are clearly identified and credited using appropriate citation format.	2 points Most sources of information use proper citation format, and sources are documented to make it possible to check on the accuracy of information.	1 point Sometimes copyright guidelines are followed and some information, photos and graphics do not include proper citation format.	0 points No way to check validity of information.	___/3
Graphics, sound and/or animation	3 points The graphics, sound and/or animation assist in presenting an overall theme and enhance understanding of concept, ideas and relationships. Original images are created using proper size and resolution, and all images enhance the content. There is a consistent visual theme.	2 points The graphics, sound and/or animation visually depict material and assist the audience in understanding the flow of information or content. Original images are used. Images are proper size, resolution.	1 point Some of the graphics, sounds, and/or animations seem unrelated to the topic/theme and do not enhance the overall concepts. Most images are clip art or recycled from the internet. Images are too large/small in size. Images are poorly cropped or the color/resolution is fuzzy.	0 points The graphics, sounds, and/or animations are unrelated to the content. Graphics do not enhance understanding of the content, or are distracting decorations that create a busy feeling and detract from the content.	___/3
Writing mechanics	3 points The text is written with no errors in grammar, capitalization, punctuation, and spelling.	2 points The text is clearly written with little or no editing required for grammar, punctuation, and spelling.	1 point Spelling, punctuation, and grammar errors distract or impair readability (three or more errors).	0 points Errors in spelling, capitalization, punctuation, usage and grammar repeatedly distract the reader, and major editing and revision is required (more than five errors).	___/3
Total points: ___/27					

Аналітична шкала оцінювання колажу

Collage rubric (11)

Assess your student's collage using this rubric.

Name _____

Criteria	4	3	2	1
Creativity	All of the graphics or objects used in the collage reflect a degree of student creativity in their display.	Most of the graphics or objects used in the collage reflect student creativity in their display.	Only a few graphics or objects reflect student creativity, but the ideas were typical rather than creative.	None of the graphics or objects reflects student creativity.
Design	Graphics are cut to an appropriate size, shape and are arranged neatly. Care has been taken to balance the pictures across the area. Items are glued neatly and securely.	1-2 graphics are lacking in design or placement. There may be a few smudges or glue marks.	3-4 graphics are lacking in design or placement. Too much background is showing. There are noticeable smudges or glue marks.	Graphics are not an appropriate size shape. Glue marks evident. Most of the background is showing. It appears little attention was given to designing the collage.
Number of items	The collage includes 15 or more items, each different.	The collage includes 10-14 different items.	The collage includes 9 different items.	The collage contains fewer than 9 different items.
Time and effort	Much time and effort went into the planning and design of the collage. It is clear the student worked at home as well as at school.	Class time was used wisely. Student could have put in more time and effort at home.	Class time was not always used wisely, but student did do some additional work at home.	Class time was not used wisely and the student put in no additional effort.
Titles and text	Titles and text were written clearly and were easy to read from a distance.	Titles and text were written clearly and were easy to read close-up.	Titles and text were mostly clear and somewhat easy to read close-up.	Titles and/or text are hard to read, even when the reader is close.
Attention to theme	The student gives a reasonable explanation of how every item in the collage is related to the assigned theme. For most items, the relationship is clear without explanation.	The student gives a reasonable explanation of how most items in the collage are related to the assigned theme. For many of the items, the relationship is clear without explanation.	The student gives a fairly reasonable explanation of how most items in the collage are related to the assigned theme.	The student's explanations are weak and illustrate difficulty understanding how to relate items to the assigned theme.

Аналітична шкала оцінювання брошури

Brochure rubric (8)

Assess your student's brochure using this rubric.

Name _____

Criteria	1	2	3	4
Organization	The brochure has excellent formatting and very well-organized information.	The brochure has appropriate formatting and well-organized information.	The brochure has some organized information with random formatting.	The brochure's format and organization of material are confusing to the reader.
Ideas	The brochure communicates relevant information appropriately and effectively to the intended audience.	The brochure communicates relevant information appropriately to the intended audience.	The brochure communicates irrelevant information, or communicates inappropriately to the intended audience.	The brochure communicates irrelevant information, and communicates inappropriately to the intended audience.
Conventions	All of the writing is done in complete sentences. Capitalization and punctuation are correct throughout the brochure.	Most of the writing is done in complete sentences. Most of the capitalization and punctuation are correct throughout the brochure.	Some of the writing is done in complete sentences. Some of the capitalization and punctuation are correct throughout the brochure.	Most of the writing is not done in complete sentences. Most of the capitalization and punctuation are not correct throughout the brochure.
Graphics	The graphics go well with the text, and there is a good mix of text and graphics.	The graphics go well with the text, but there are so many that they distract from the text.	The graphics go well with the text, but there are too few.	The graphics do not go with the accompanying text or appear to be randomly chosen.

Аналітична шкала оцінювання Вікі-сторінки

Wiki rubric (8)

Assess your students' individual and group Wiki contributions using this rubric.

Name _____

Criteria	Exemplary 3	Proficient 2	Partially proficient 1	Unsatisfactory 0	Points
Content	Provides a fresh and balanced perspective on the topic.	Provides original ideas with a minimum of personal bias.	Provides one or two original ideas which include some personal bias.	Does not provide any original ideas and personal bias is obvious.	___/3
	Provides comprehensive insight, understanding, and reflective thought about the topic.	Provides a moderate amount of insight, understanding, and reflective thought about the topic.	Provides only minimal understanding, or reflective thought about the topic.	Provides no understanding or reflective thought about the topic.	___/3
	Explains all ideas clearly and concisely in a logical progression with effective supporting evidence.	Explains most ideas clearly and concisely with supporting evidence.	Incompletely explains ideas and does not effectively use supporting evidence.	Fails to explain ideas clearly, and does not use any supporting evidence.	___/3
	Presents all information in a style that is appealing and appropriate for the intended audience.	Presents information in a style that is generally appropriate for the intended audience.	Presents information in a style that is often inappropriate for the intended audience.	Presents information in a disjointed, unpolished style which is inappropriate for the intended audience.	___/3
Organization	Uses a consistent organizational structure that includes grouping related information, defines specialized vocabulary and/or provides a table of contents.	Uses an organizational structure which groups some but not all, related information, defines specialized vocabulary and/or provides a table of contents.	Uses a loosely defined organizational structure which attempts to group similar items.	Fails to provide a consistent organizational structure, and information is difficult to locate.	___/3
Text layout	Makes frequent and effective use of headings, fonts, bullet points and white space to enhance the content's visual appeal and increase readability.	Makes occasional use of headings, fonts, bullet points and white space to enhance the content's visual appeal and increase readability.	Makes minimal use of headings, fonts, bullet points and white space to enhance visual appeal and readability.	Makes no use of headings, fonts, bullet points or white space to enhance visual appeal and readability.	___/3
Hyperlinks	Includes links to websites or documents that enhance the information presented.	Includes links to websites or documents, but not all links enhance the information presented.	Includes links to websites or documents which add little value to the information presented.	Does not include any links, or the links selected are of poor quality and do not add any value to the information presented.	___/3
	Connects to relevant, up-to-date resources.	Connects to resources which are usually relevant and up-to-date.	Connects to many outdated resources which appear to have only a minimal connection to the topic.	Connects to outdated resources which have no connection to the topic.	___/3
Graphics and multimedia	Selects high quality graphics and multimedia when appropriate to enhance and clarify the content.	Selects graphics and multimedia which are mostly high quality and enhance and clarify the content.	Selects many low-quality graphics and multimedia which do not enhance the content.	Selects no graphics, or uses only low-quality graphics and multimedia which do not enhance the content.	___/3
	Acknowledges all image and multimedia sources with captions or annotations.	Acknowledges most image and multimedia sources with captions or annotations.	Acknowledges only a few multimedia and image sources and uses incomplete captions or annotations.	Fails to acknowledge any image or multimedia sources, either with a caption or an annotation.	___/3
Citation	Consistently uses standard bibliographic format to cite sources.	Uses standard bibliographic format to cite sources most of the time.	Does not use standard bibliographic format to cite sources, and citations are incomplete.	Does not cite any sources.	___/3
	Accurately cites all sources of information to support the credibility and authority of the information presented.	Most sources are cited accurately, and support the credibility of the information presented.	Few sources are cited accurately, and they fail to adequately support the credibility of the information presented.	Does not provide any accurate information about sources used.	___/3 ___/3
Group/partner collaboration	Contributes equally with other group members in researching, writing, and editing.	Assists group members with most of the researching, writing and editing.	Provides minimal assistance to group members in researching, writing and editing, and does not follow through with all tasks.	Provides no assistance to group members in any of the researching, writing and editing and does not follow through with any of the tasks.	___/3
	Meets all goals and deadlines.	Usually meets goals and deadlines.	Occasionally meets goals and deadlines.	Does not meet goals and deadlines.	___/3

Criteria	Exemplary 3	Proficient 2	Partially proficient 1	Unsatisfactory 0	Points
Writing mechanics	Exhibits appropriate wiki etiquette when editing and respects the work of others.	Exhibits appropriate wiki etiquette most of the time and generally respects the work of others.	Exhibits a minimal knowledge of wiki etiquette and often fails to respect the work of others.	Exhibits no knowledge of wiki etiquette and fails to respect the work of others.	___/3
	Edits the text with no errors in grammar, capitalization, punctuation, and spelling.	Edits the text with minor additional editing required for grammar, capitalization, punctuation, and spelling.	Edits the text, but errors in grammar, capitalization, punctuation and spelling distract or impair readability (three or more errors).	Edits the text but numerous errors in grammar, capitalization, punctuation, and spelling repeatedly distract the reader and major revision is required (more than five errors).	___/3
Total points:					___/48

Аналітична шкала оцінювання відеофільму

Movie rubric (12)

Assess your student's movie using this rubric.

Name _____

Criteria	Above standard	At standard	Below standard
Organization	Information is presented in logical sequence. Information is highly interesting to the audience.	Information is somewhat logical. May jump around at time. Information is factual, but opening and closing lacks interest for audience.	Audience cannot understand the focus and purpose of project. Information is difficult to understand and not interesting.
<i>Points</i>	15 11	10 6	5 0
Content	Subject content is accurate. Well-developed details related to content.	Subject content has one or two errors, but mostly accurate. Some details, but weak.	Subject content includes many errors. Few to no details to develop content for audience.
<i>Points</i>	15 11	10 6	5 0
Graphics	Graphics support and reinforce content. Each graphic is used only once. Graphic quality is clear.	Graphics are weakly related to content. Graphic quality is blurry.	Graphics fail to enhance the meaning of the content. Graphics are used more than once. Graphic quality is poor.
<i>Points</i>	15 11	10 6	5 0
Text	Script is grammatically correct.	Script has one or two grammar errors.	Script has multiple grammar errors.
<i>Points</i>	15 11	10 6	5 0
Effects	Use of music and effects enhance the message of the project.	Some use of effects and/or music is distracting to the audience.	Effects or music are not incorporated in the movie.
<i>Points</i>	15 11	10 6	5 0

Наведемо приклади вчительських інструментів оцінювання деяких проектних умінь і стратегій школярів.

Приклад 7. Аналітична шкала оцінювання вмій брати участь у загальних дебатах.

Classroom debate rubric (10)

Assess your student's debate skills using this rubric.

Name _____

Criteria	Levels of performance			
	Poor 1	Fair 2	Good 3	Excellent 4
Organization and clarity: viewpoints and responses are outlined both clearly and orderly.	Unclear in most parts, arguments not tied well to an idea.	All arguments were clearly tied to an idea but the organization was sometimes not clear or logical.	Most arguments were clearly tied to an idea and organized in a tight, logical fashion.	All arguments were clearly tied to an idea and organized in a tight, logical fashion.
Use of arguments: reasons are given to support viewpoint.	Few or no relevant reasons given.	Some relevant reasons given.	Most reasons given, most relevant.	Most relevant reasons given in support.
Use of examples and facts: examples and facts are given to support reasons.	Some points were supported well, others were not.	Every major point was supported with facts, statistics and/or examples, but the relevance of some was questionable.	Every major point was adequately supported with relevant facts, statistics and/or examples.	Every major point was well supported with several relevant facts, statistics and/or examples.
Use of rebuttal: arguments made are created to deal with first viewpoint effectively.	No effective counter-arguments made.	Few effective counter-arguments made.	Some effective counter-arguments made.	Many effective counter-arguments made.
Relevance to unit	Barely makes a connection to the unit. Touches on one point from the unit.	The connection is weak, but there. Parts of the book are connected.	There is a connection to the unit. Connects with book material.	Strong connection to the unit, that goes above material in the book/ classroom.

Приклад 8. Аналітична шкала оцінювання творчих умінь учнів.**Creativity rubric (1)**

Using this rubric, evaluate your student's creative skills gained in project work.

Name _____

Criteria	Very creative	Creative	Ordinary/routine	Imitative
Variety of ideas and contexts	Ideas represent a startling variety of important concepts from different contexts or disciplines.	Ideas represent important concepts from different contexts or disciplines.	Ideas represent important concepts from the same or similar contexts or disciplines.	Ideas do not represent important concepts.
Variety of sources	Created product draws on a wide variety of sources, including different texts, media, resource persons, or personal experiences.	Created product draws on a variety of sources, including different texts, media, resource persons, or personal experiences.	Created product draws on a limited set of sources and media.	Created product draws on only one source or on sources that are not trustworthy or appropriate.
Combining ideas	Ideas are combined in original and surprising ways to solve a problem, address an issue, or make something new.	Ideas are combined in original ways to solve a problem, address an issue, or make something new.	Ideas are combined in ways that are derived from the thinking of others (for example, of the authors in sources consulted).	Ideas are copied or re-stated from the sources consulted.
Communicating something new	Created product is interesting, new, or helpful, making an original contribution that includes identifying a previously unknown problem, issue, or purpose.	Created product is interesting, new, or helpful, making an original contribution for its intended purpose (for example, solving a problem or addressing an issue).	Created product serves its intended purpose (for example, solving a problem or addressing an issue).	Created product does not serve its intended purpose (for example, solving a problem or addressing an issue).

Приклад 9. Аналітична шкала оцінювання вмій групової взаємодії.**Collaboration rubric (8)**

Using this rubric, evaluate your student's collaboration skills.

Name _____

Criteria	Exemplary	Proficient	Partially proficient	Unsatisfactory	Points
Focus on the task and participation	3 points Consistently stayed focused on the task and what needed to be done. Very self-directed.	2 points Focused on the task and what needed to be done most of the time. Other group members could count on this person.	1 point Focused on the task and what needed to be done some of the time. Other group members had sometimes to remind this person to keep on task.	0 points Rarely focused on the task and what needed to be done. Let others do the work.	___/3
	A true team member who contributed a lot of effort, and encouraged and supported the efforts of others in the group.	A strong group member who tries hard.	Sometimes a satisfactory group member who did what was required	Sometimes chose not to participate and did not complete assigned tasks.	___/3
Dependability and shared responsibility	3 points Consistently punctual for group meetings, turned in all work on time.	2 points Usually punctual for group meetings, turned in most work on time.	1 point Sometimes late for group meetings, frequently turned in work after the deadline.	0 points Late for all or most group meetings, missed all deadlines for turning in work.	
	Followed through on assigned tasks and did not depend on others to do the work.	Followed through on most assigned tasks.	Did not follow through on most assigned tasks and sometimes depended on others to do the work.	Seldom or never followed through on assigned tasks. Depended on others to do all of the work.	
Listening, questioning and discussing	3 points Respectfully listened, interacted, discussed and posed questions to all members of the team during discussions and helped direct the group in reaching consensus.	2 points Respectfully listened, interacted, discussed and posed questions to others during discussions.	1 point Had some difficulty respectfully listening and discussing, and tended to dominate discussions.	0 points Had great difficulty listening, argues with teammates, and was unwilling to consider other opinions. Impeded group from reaching consensus.	___/3
	Research and information-sharing	3 points Routinely gathered research and shared useful ideas when participating in the group discussion. Defended/rethought ideas relating to the group's project goals.	2 points Usually provided useful research and ideas when participating in the group discussion.	1 point Sometimes provided useful research and ideas	0 points Rarely provided useful research or ideas when participating in the group discussion.

Criteria	Exemplary	Proficient	Partially proficient	Unsatisfactory	Points
Problem-solving	3 points Actively looked for and suggested solutions to problems.	2 points Refined solutions suggested by others.	1 point Did not suggest or refine solutions, but was willing to try out solutions suggested by others.	0 points Did not try to solve problems or help others solve problems.	___/3
	Group/partner teamwork				
Group/partner teamwork	3 points Consistently made necessary compromises to accomplish a common goal.	2 points Usually made necessary compromises to accomplish a common goal.	1 point Occasionally made compromises to accomplish a common goal, and sometimes helped keep the group working well together.	0 points Rarely made compromises to accomplish a common goal and had difficulty getting along with other group members.	___/3
	Always had a positive attitude about the task(s) and the work of others.	Usually had a positive attitude about the task(s) and the work of others.	Occasionally was publicly critical of the task(s) or the work of other members of the group.	Was often negative and publicly critical of the task(s) or the work of other members of the group.	
	As a team member, contributed equally to the finished project.	Assisted group/partner in the finished project.	Finished individual task but did not assist group/partner during the project.	Contributed little to the group effort during the project.	
	Performed all duties of assigned team role and contributed knowledge, opinions, and skills to share with the team. Always did the assigned work.	Performed nearly all duties of assigned team role and contributed knowledge, opinions, and skills to share with the team. Completed most of the assigned work.	Performed a few duties of assigned team role and contributed a small amount of knowledge, opinions, and skills to share with the team. Completed some of the assigned work.	Did not perform any duties of assigned team role and did not contribute knowledge, opinions, or skills to share with the team. Relied on others to do the work.	
	Total points: ___/18				

Нижче запропоновано приклади учнівських інструментів само- та взаємооцінювання результатів іншомовної проектної діяльності.

Приклад 10. Холістична шкала самооцінювання усної презентації.

Presentation self-assessment sheet (за 5))

Rate your presentation using this rubric: 5 – *excellent*; 4 – *very good*; 3 – *good*; 2 – *fair*; 1 – *needs extra attention*. Mark your score in the class journal.

When performing the presentation ...	1	2	3	4	5
1. I remembered my words.					
2. I spoke clearly and loudly.					
3. I spoke expressively.					
4. I used body language.					
5. I faced the audience.					
6. I made eye contact with the audience.					
7. I was confident.					
8. I communicated with few language errors.					
Total					

Приклади 11–12. Бланки самоаналізу навчальних досягнень.

Self-evaluation sheet (4)

Please respond to each question.

Name _____
Date _____

1. What have we done? _____
2. What did I like best? Why? _____
3. What could be changed? How? _____

4. How did I do? _____
5. What have I learnt and what am I able to do? _____
6. What do I need to pay more attention to/revise/study? _____

Project self-assessment sheet (12)

Fill in this form to evaluate your project progress.

- Name _____
Date _____
Project group _____
Project title _____
1. During this project, I _____
  2. As a result of working on this project, I learned my strengths include _____
  3. As a result of working on this project, I learned my challenges include _____
  4. As a result of working on this project, I learned _____
_____ about the content.
  5. As a result of working on this project, I learned _____
_____ about doing research.
  6. As a result of working on this project, I learned _____
_____ about presenting to an audience.
  7. As a result of working on this project, I learned _____
_____ about working in a group.
  8. As a result of working on this project, I would make the following changes the next time I do a project _____

Приклад 13. Проектний профіль учня. За результатами проектування учні заповнюють необхідною інформацією запропоновані формуляри або самостійно складають короткі характеристики своєї проектної роботи, вказують власні навчальні досягнення, потреби, цілі майбутньої проектної діяльності тощо. Учитель може виставити свої бали, написати коментар у профілі школяра. Проектний профіль (портрет, паспорт, дос'є) разом з усіма іншими проектними документами вкладається до проектного портфеля, у якому зберігаються всі робочі матеріали: чернетки, звіти, плани, щоденники, результати досліджень, аналізу та оцінювання, матеріали для презентацій тощо.

Fill in the following charts when you are through with your project.

My project profile

My photo

My name and surname _____
 My form _____
 My school _____
 Our project title _____

My project skills Can-do objectives

Self assessment objectives	Student			Teacher			Comment
	0	1	2	3	0	1	
I can collect necessary information from various sources and places.							
I can share my information and ideas with my team members.							
I can complete my tasks on time.							
I can contribute to my team work.							
I can listen to and respect ideas and suggestions from my team members.							
I can never argue with my team members while working on project.							
I can speak in front of others.							
I can communicate in English performing my project work.							
I can speak clearly and loudly in English presenting my project work results.							
I can make Prezi presentations.							
I can use visual aids presenting my project work.							
I can take part in group discussions.							
I can use various charts and rubrics to self-assess my project work and evaluate other students' works.							

Need-to objectives:

Objectives	Yes	No
I need to practice more in handling reference materials.		
I need to develop my ability to work in a team.		
I need to develop my critical thinking.		
I need to develop my creativity and imagination.		
I need to stay on tasks and meet deadlines to complete them.		
I need to concentrate more on speaking English to my classmates.		
I need to improve my interviewing skills.		
I need to improve my oral presentation skills (logic organization, voice, eye contact).		
I need to improve my writing skills.		
I need to learn how to make a PowToon presentation.		
I need to develop my group discussion skills.		
I need to take more active part in peer assessment.		

Complete the following statements:

My strengths on this project were: _____

_____

My challenges on this project were: _____

_____

Changes I would make for the next project I will do are: _____

_____

Приклади 14–15. Бланки взаємооцінювання групової проектної діяльності та індивідуального внеску в групову проектну роботу.

Peer evaluation sheet (12)

Think about the various times your group worked together. As a group, decide on your rating of the group's performance during this project (4 = very good, 1 = very poor).

- Our group was able to agree on all task assignments.
4   3   2   1
- Our group was organized and began our work quickly every day.
4   3   2   1
- Our group was able to figure things out without a lot of help from the teacher.
4   3   2   1
- Our group shared the work equally among group members.
4   3   2   1
- Group members taught each other the information they needed to know.
4   3   2   1
- Group members stayed on task and completed their assignments on time.
4   3   2   1
- Everyone in the group worked on the final presentation.
4   3   2   1
- Everyone in the group could answer the questions posed by the panel.
4   3   2   1

Peer and self assessment collaboration rubric (2)

To assess yourself and to give peer feedback, write the number of the description that fits each group members' participation in the box under the collaboration skill. Include your own name in the list.

Criteria	4	3	2	1
Participation	Group member participated fully and was always on task in class.	Group member participated most of the time and was on task most of the time.	Group member participated but wasted time regularly and/or was rarely on task.	Group member did not participate, wasted time, or worked on unrelated material.
Leadership	Group member assumed leadership in an appropriate way when necessary by helping the group stay on track, encouraging group participation, posing solutions to problems, and having a positive attitude.	Group member sometimes assumed leadership in an appropriate way.	Group member usually allowed others to assume leadership or often dominated the group.	Group member did not assume leadership or assumed it in a non-productive manner.
Listening	Group member listened carefully to others' ideas.	Group member usually listened to others' ideas.	Group member sometimes did not listen to others' ideas.	Group member did not listen to others and often interrupted them.
Feedback	Group member offered detailed, constructive feedback when appropriate.	Group member offered constructive feedback when appropriate.	Group member occasionally offered constructive feedback, but sometimes the comments were inappropriate or not useful.	Group member did not offer constructive or useful feedback.
Cooperation	Group member treated others respectfully and shared the work load fairly.	Group member usually treated others respectfully and shared the work load fairly.	Group member sometimes treated others disrespectfully and/or did not share the work load fairly.	Group member often treated others disrespectfully and/or did not share the work load fairly.
Time management	Group member completed assigned tasks on time.	Group member usually completed assigned tasks on time and did not hold up progress on the newspaper because of incomplete work.	Group member often did not complete assigned tasks on time, and often held up completion of the newspaper.	Group member did not complete most of the assigned tasks on time and often forced the group to make last-minute adjustments and changes to accommodate missing work.

4 – Student is functioning at a high level and does not need to improve.

3 – Student is working well within the group but has a few areas which could be improved.

2 – Student is making an attempt to work well but needs to improve in some areas.

1 – Student does not seem to be trying to work well with the group and needs to improve a great deal.

Group member	Participation	Leadership	Listening	Feedback	Cooperation	Time management

Якщо подібні інструменти само- та взаємооцінювання застосовуються вперше, вчителю спочатку необхідно навчити школярів користуватися ними. Важливо, щоб учні усвідомлювали значення цього інструментарію і розуміли, що та як оцінюється за допомогою певного інструмента. Варто також залучати школярів як активних учасників контрольної оцінювального процесу до розробки рефлексивно-аналітичного інструментарію.

Економити час і зусилля під час підсумкового контролю в проектному навчанні допомагають інструменти оцінювання різних форматів, уже розроблені іншими вчителями, викладачами, методистами і представлені на навчальних та освітніх ресурсах Інтернету. Можна також «згенерувати» власні оцінювальні шкали в електронній формі, скориставшись спеціальними сайтами з он-лайн конструкторами, наприклад: Creating a rubric, ForAllRubrics, PBL

checklists, Roobrix, Rubistar, Rubric machine, Rubric and rubric makers, QuickRubric, iRubric, ThemeSpark.

Публічне представлення та обговорення результатів проектування є однією з типологічних ознак проектного навчання. Тому запрошені гості також беруть активну участь в оцінюванні кінцевих результатів проектної діяльності школярів. Наведемо приклади інструментів такого оцінювання. За потреби їх можна перекласти рідною мовою.

Приклади 16–17. Бланки оцінювання результатів проектної діяльності школярів іншими (третіми) особами.

Бланк оцінювання групової усної презентації

Evaluation form for group presentation (3)

Fill this form out after viewing the presentation.

Group _____
Topic: _____ Date: _____

1. **Topic:** Did this group have a well-defined topic? Was the presentation focused?

- (a) clear and focused
(b) somewhat muddled
(c) unclear about what they wanted to discuss

Comments: _____

2. **Preparation:** How well-prepared was this group? How well did they know their material?

- (a) excellent (c) fair (d) poor

Comments: _____

3. **Organization:** How well-organized was the presentation? Did the group use time effectively?

- (a) well-organized throughout
(b) some uneven organization
(c) poorly organized

Comments: _____

4. **Informative content:** How informative was this group? Did you learn anything?

- (a) very informative and a positive learning experience
(b) somewhat informative
(c) not very informative

Comments: _____

5. **Critical thinking:** Did this group explore a variety of different positions and/or a variety of different issues, with some depth, that are associated with its topic?

- (a) good breadth, good depth (c) poor breadth, good depth
(b) good breadth, poor depth (d) poor breadth, poor depth

Comments: _____

6. **Ethics:** How well did this group address the ethical and justice dimensions of its topic?

- (a) excellent (b) good (c) fair (d) poor

Comments: _____

7. **Science:** How well did this group address the scientific aspects of its topic?

- (a) excellent (b) good (c) fair (d) poor

Comments: _____

8. **Interest and creativity:** How interesting and creative was this group presentation?

- (a) very interesting and creative, kept my attention
(b) somewhat interesting, somewhat creative
(c) boring, lost my attention

Comments: _____

9. **Contribution:** Did all members of this group participate and contribute equally to the overall presentation?

- (a) yes (b) no
If no, which member(s) made a greater contribution? _____
If no, which member(s) made a lesser contribution? _____

10. **Teamwork:** How effectively did this group work together as a team?

- (a) excellent (b) good (c) fair (d) poor

Comments: _____

11. **Aids:** If visual aids and/or media aids were used, how effective were they?

- (a) excellent (b) good (c) fair (d) poor (e) no aids were used

Comments: _____

12. **Class involvement:** How effectively did this group interact with and involve the rest of the class? Was the class discussion well-designed and executed?

- a) class members were actively integrated into the presentation
(b) some effective integration, but it could have been better
(c) class members were largely left out

Comments: _____

13. **Addressing questions:** How effectively did this group deal with questions and comments?

- (a) excellent (b) good (c) fair (d) poor

Comments: _____

14. **Group grade:**

- (a) excellent (b) very good (c) good (d) fair (e) poor

15. **Additional comments:** _____
_____
_____

Холістична шкала оцінювання групових дебатів

Debate assessment rubric (6)

Rate project teams' debate performance (4 = very good, 1 = very poor).

Debating team name and position: _____

Name of assessor: _____

Date: _____

1. The speakers' statements clearly supported their position in the debate.

5 4 3 2 1

2. The speakers' statements appeared to be well researched and documented.

5 4 3 2 1

3. The speakers addressed the opposing team and made appropriate eye contact.

5 4 3 2 1

4. Arguments were presented with clarity and appropriate volume.

5 4 3 2 1

5. Speakers were well rehearsed with minimal reliance on notes.

5 4 3 2 1

6. Rebuttals were specific to opposing arguments and expressed with clarity.

5 4 3 2 1

7. Rebuttals showed evidence of good listening skills.

5 4 3 2 1

8. Concluding arguments and statements were effective and convincing.

5 4 3 2 1

9. Speakers adhered to the rules of the debate.

5 4 3 2 1

10. The overall collective effort of the debate team was effective.

5 4 3 2 1

Additional comments: _____

Вагому роль у формуванні рефлексивних умінь школярів відіграють такі інструменти підсумкового контролю проектної діяльності, як учнівські опитувальники, анкети, різні оцінювальні шкали, формуляри.

Приклад 18. Опитувальник для самоаналізу підсумкових результатів проектної роботи.

End-of-project self-reflection sheet

Spend a few minutes to analyze your performance on group and individual project tasks using this form.

Name .....

Project title .....

Describe your project in a sentence or two .....

What is the most important thing you learned during this project? ..

.....

What do you wish you had spent more time on? .....

What big idea(s) did this project help you understand? .....

.....

What part(s) of the project did you find most challenging? .....

.....

What skills did you build through this project? .....

What do you wish you had done differently? .....

What part of the project did you do your best work on? .....

What was the most enjoyable part of this project? .....

What was the least enjoyable part of this project? .....

Were there any assignments that you did not understand? Give details. ....

Did you enjoy working with a team? Why or why not? .....

How could your teacher change this project to make it better next time? .....

What do you want to learn about next? .....

Your comments .....

Для встановлення якісного зворотного зв'язку з учнями, аналізу процесу і результатів проектного навчання ІМіК, а також з метою самооцінювання своїх методичних умінь учитель використовує, з-поміж інших інструментів підсумкового контролю, бесіди з учнями, опитувальники, анкети, шкали, форми, призначені для оцінювання школярами діяльності вчителя.

Приклад 19. Опитувальник для оцінювання школярами діяльності вчителя. У разі потреби питання можна перекласти рідною мовою.

Student feedback sheet (за 4 та 9)

Please fill in this questionnaire about my teaching so that I can learn from your feedback. Your opinion is important to me.

1. Which lesson when you worked on your project do you remember best? Why? _____
2. What were your favourite types of project activities? _____
3. What is it you liked most about project work? _____
4. Do you think you were challenged appropriately? _____
5. How clear were the project tasks? _____
6. How far did my aids help you complete the project tasks? Can you suggest improvements? _____
7. Comment on the materials used. Consider: interest, motivation, degree of challenge, appropriateness in relation to theme, level of difficulty. Would you suggest changes? _____
8. Can you communicate better in English now? How much progress do you think you have made? _____
9. How do you think I could improve my teaching? _____
10. What is your most important piece of advice to me? _____

Thank you for sharing your impressions and observations with me.

Інструментами, що формують психологічну, педагогічну, онтологічну (предметну) і методологічну рефлексію вчителя, є бесіди зі школярами, опитувальники, анкети, різні формуляри для учнів і вчителя. Користуючись цим інструментарієм, по завершенню проектного навчання вчитель аналізує результати своєї та учнівської діяльності, визначає досягнення і недоліки, формулює висновки щодо організації подальшого проектного навчання.

Приклад 20. Опитувальник для самоаналізу професійної діяльності вчителя в проектному навчанні.

Final project review

Evaluate your project-based teaching experience using these reflection questions.

1. Did the project focus on significant content?
2. Did the project develop pupils' skills of critical thinking, problem solving, collaboration, and communication?
3. Did the project engage pupils in in-depth inquiry and organize the tasks around a driving question?
4. Did the project motivate pupils to learn?
5. Did the project allow pupils to make some choices about the

products to be created, how they work, and how they use their time, guided by the teacher and depending on age level and learning experience?

6. Did the project incorporate revision and reflection?
7. Did the project include a public audience?
8. Were the project goals met?
9. Were the end results completed on time?
10. Were the resources and research support adequate?
11. Were the scaffolding strategies providing a supportive learning environment?
12. Were the right roles assigned for each team member and did they perform well?
13. Were outside experts, advisors, or information resources used well?
14. Was team communication effective?
15. Were team decisions made well?
16. Were project changes handled well?
17. Were disagreements resolved well?
18. What were the most significant achievements, individual and group?
19. What would make an even better project next time?
20. What were your strengths as a language teacher in project based learning?
21. What do you feel are your limitations at present?
22. Which aspects of teaching did you particularly enjoy?
23. What were the most important lessons learned?

Наведені приклади свідчать, що підсумковий контроль проектного навчання зосереджений переважно не на недоліках, а на досягненнях школярів, тому його можна вважати дійсно *конструктивним і розвивальним*.

Засоби підсумкового контролю та оцінювання іншомовної проектної діяльності учнів представлені роздавальними матеріалами, аудіо- та відеофонографіями, проектним портфелем школяра, а також сучасними засобами *із застосуванням цифрових технологій*, які, завдяки своїм дидактичним властивостям [3], роблять проектне навчання та його контроль інформаційним, інтерактивним, мультимедійним, ігровим, нелінійним. До цифрових засобів контролю можна віднести: 1) навчальні, освітні, наукові та автентичні Інтернет-ресурси; 2) медіасховища, у яких зберігають навчальні матеріали; 3) веб-платформи і програми, за допомогою яких можна візуалізувати, презентувати, створити навчальні матеріали; 4) веб-платформи, шаблони, програми для створення контрольних завдань та інструментів різних форматів; 5) веб-платформи, що допомагають створювати та керувати інформаційно-навчальним середовищем. Дидактично адекватне і коректне використання вчителем сучасних мультифункціональних технічних засобів контролю та оцінювання іншомовної проектної діяльності школярів вимагає від нього предметно-педагогічного рівня сформованості інформаційно-комунікаційної компетентності [3].

Результати дослідження. У цій роботі було обгрунтовано методичну відповідність проектної технології сучасним потребам українського суспільства у впровадженні розвивального, особистісно орієнтованого навчання ІМіК та необхідність упровадження інноваційної технології оцінювання проектних досягнень

учнів ЗЗСО. Також було розглянуто питання підсумкового контролю іншомовної проектної діяльності школярів: охарактеризовано функції, форми, суб'єкти, об'єкти, критерії, інструменти і засоби підсумкового оцінювання в проектному навчанні ІМіК. Крім того, були наведені приклади інструментів оцінювання різних об'єктів підсумкового контролю іншомовного проектування.

Перспективи подальших розвідок, на нашу думку, полягають у методично коректному впровадженні проектної технології навчання ІМіК у вітчизняних школах, укладанні на основі цієї технології навчально-методичних комплексів з іноземних мов, створенні відповідної системи контролю та оцінювання, яка б дійсно формувала і розвивала в школярів важливі вміння 21-го століття [1; 2; 6]. У зв'язку з цим актуальними вбачаємо проблеми 1) оволодіння вчителями іноземних мов методикою використання проектної технології в навчанні ІМіК учнів ЗЗСО і 2) методичної підготовки майбутніх учителів проектного навчання до планування, організації, реалізації, контролю та оцінювання іншомовної проектної діяльності школярів із застосуванням сучасних цифрових технологій.

ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України про освіту [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
2. Проект державного стандарту початкової загальної освіти [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://newstandard.nus.org.ua>.
3. Титова С. В. Цифровые технологии в языковом обучении : теория и практика : [учеб. пособ.] / Светлана Викторовна Титова. – М. : Эдитус, 2017. – 240 с.
4. Устименко О. М. Поточний контроль іншомовної проектної діяльності учнів закладів загальної середньої освіти / Ольга Михайлівна Устименко // Іноземні мови : науково-методичний журнал. – К. : Видавничий центр КНЛУ. – 2017. – № 4. – С. 3–22.
5. Estaire S. Planning classwork : a task based approach / S. Estaire, J. Zanyn. – Oxford : Macmillan Publishers Ltd, 1998. – 93 p.
6. Skills for today research series [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.p21.org/our-work/4cs-research-series>.

ДЖЕРЕЛА ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

1. Brookhart S. Assessing creativity / Susan Brookhart // Educational leadership : Creativity now! – 2013. – Vol. 70. – № 5. – P. 28–34.
2. Classrooms in action [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ilclassroomsinaction.org>.
3. College of Education // San Diego State University [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://go.sdsu.edu/education>.
4. Estaire S. Planning classwork : a task based approach / S. Estaire, J. Zanyn. – Oxford : Macmillan Publishers Ltd, 1998. – 93 p.
5. Finch A. Peer-assessed freshman English : It's up to you! / Andrew Finch // Gateways to growth : exploring ELT resources. KOTESOL proceedings of the annual KOTESOL international conference (Seoul, Korea, Oct. 18–19, 2003). – Seoul : KOTESOL, 2004. – P. 9–14.
6. Manitoba Education and Training [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.edu.gov.mb.ca>.

7. O'Hara S. National educational technology standards for students : multidisciplinary units for grades 6–8 / S. O'Hara, M. McMahon. – Washington, DC : ISTE, 2003. – 241 p.
8. ReadWriteThink [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.readwritethink.org>.
9. Richards J. C. Reflective teaching in second language classrooms / J. C. Richards, Ch. Lockhart. – Cambridge : CUP, 2007. – 218 p.
10. Round Lake Area Schools [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rlas-116.org>.
11. RubiStar [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://rubistar.4teachers.org/index.php>.
12. West Virginia Department of Education [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://wvde.state.wv.us>.

REFERENCES

1. Zakon Ukrainy pro osvitu [Elektronnyy resurs]. – Rezhim dostupu: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
2. Proekt derzhavnogo standartu pochatkovoyi zagal'noyi osviti [Elektronnyy resurs]. – Rezhim dostupu: <http://newstandard.nus.org.ua>.
3. Titova S. V. Tsifrovyye tekhnologii v yazykovom obuchenii : teoriya i praktika : [ucheb. posob.] / Svetlana Viktorovna Titova. – M. : Editus, 2017. – 240 s.
4. Ustyomenko O. M. Potochnyy kontrol' inshomovnoyi proektnoyi diyal'nosti uchniv zakladiv zahal'noyi seredn'oyi osvity / Ol'ha Mykhailivna Ustyomenko // Inozemni movy : naukovometodichnyy zhurnal. – K. : Vydavnychy tsestr KNLU. – 2017. – № 4. – S. 3–22.
5. Estaire S. Planning classwork : a task based approach / S. Estaire, J. Zanyn. – Oxford : Macmillan Publishers Ltd, 1998. – 93 p.
6. Skills for today research series [Elektronnyy resurs]. – Rezhim dostupu: <http://www.p21.org/our-work/4cs-research-series>.

SOURCES OF ILLUSTRATIVE EXAMPLES

1. Brookhart S. Assessing creativity / Susan Brookhart // Educational leadership : Creativity now! – 2013. – Vol. 70. – № 5. – P. 28–34.
2. Classrooms in action [Elektronnyy resurs]. – Rezhim dostupu: <http://www.ilclassroomsinaction.org>.
3. College of Education // San Diego State University [Elektronnyy resurs]. – Rezhim dostupu: <http://go.sdsu.edu/education>.
4. Estaire S. Planning classwork : a task based approach / S. Estaire, J. Zanyn. – Oxford : Macmillan Publishers Ltd, 1998. – 93 p.
5. Finch A. Peer-assessed freshman English : It's up to you! / Andrew Finch // Gateways to growth : exploring ELT resources. KOTESOL proceedings of the annual KOTESOL international conference (Seoul, Korea, Oct. 18–19, 2003). – Seoul : KOTESOL, 2004. – P. 9–14.
6. Manitoba Education and Training [Elektronnyy resurs]. – Rezhim dostupu: <https://www.edu.gov.mb.ca>.
7. O'Hara S. National educational technology standards for students : multidisciplinary units for grades 6–8 / S. O'Hara, M. McMahon. – Washington, DC : ISTE, 2003. – 241 p.
8. ReadWriteThink [Elektronnyy resurs]. – Rezhim dostupu: <http://www.readwritethink.org>.
9. Richards J. C. Reflective teaching in second language classrooms / J. C. Richards, Ch. Lockhart. – Cambridge : CUP, 2007. – 218 p.
10. Round Lake Area Schools [Elektronnyy resurs]. – Rezhim dostupu: <http://www.rlas-116.org>.
11. RubiStar [Elektronnyy resurs]. – Rezhim dostupu: <http://rubistar.4teachers.org/index.php>.
12. West Virginia Department of Education [Elektronnyy resurs]. – Rezhim dostupu: <https://wvde.state.wv.us>.

Отримано 28.10.2017 р.